

ושיננתם לבניך – חינוך יהודי במאה ה-21

ושיננתם לבניך – חינוך יהודי במאה ה-21

קוד קבוצה	מרצה
C2774G1	מוטי מטלון
קוד קורס לשבתון	אופי הקורס
2519	סינכרוני
יום	שעות
ד	18:00-21:00
היקף שעות	שעות פיתוח מקצועי אופק חדש
120	60
תאריך פתיחה	תאריך סיום
14/10/2026	23/06/2027
ש"ש שבתון	גמול
4	120 (60 עם ציון)

מימון מלא למורות ומורים בשבתון, עלות לפי שווי מימון לפי ש"ש של קרן השבתון, גביה ישרה מהקרן

תקציר
העמקת הזהות והשליחות החינוכית של המורה היהודי דרך לימוד משולב של מקורות יהודיים ופדגוגיה עכשווית, פיתוח כלים לשילוב מסורת וחדשנות בהוראה, טיפוח דיאלוג בין-מגזרי, וחיבור מעשי בין עולם המקרא, חז"ל, הלכה ומוסר לאתגרי הכיתה המודרנית.

מטרות

- לימוד תורה בחבורת מחנכות ומחנכים – נעמיק יחד בדיאלוג לימודי משותף ואינטראקטיבי סביב מקורות תורניים מגוונים.
- העצמת המורה כאדם לומד ומתפתח – לחזק את תחושת המסוגלות והשליחות של המורה באמצעות העשרה אישית, למידה מתמדת וחיבור למקורות יהודיים המזינים את עולמו הפנימי והמקצועי.
- יצירת שיח בין-מגזרי מכבד ומעשיר – לפתח שפה משותפת ומרחב דיאלוג בין מורים מזרמים ומגזרים שונים, מתוך הכרה בערך הגיוון והלמידה ההדדית במרחב החינוכי היהודי.
- חיבור עמוק ורלוונטי למקורות היהודיים – להנגיש את אוצרות המחשבה והתרבות היהודית לעולמם המקצועי של המורים, תוך פיתוח יכולת לקשר בין המקורות לאתגרי החינוך העכשוויים.
- פיתוח ארגז כלים יישומי המבוסס על מסורת וחדשנות – להעניק למורים כלים פדגוגיים מעשיים המשלבים בין חכמת המסורת היהודית לבין גישות חינוכיות חדשניות, אותם יוכלו להטמיע בעבודתם היומיומית בכיתה.

מטלת סיכום

המטלה המסכמת מזמינה אותך לפתח מערך שיעור המיישם עקרונות מרכזיים שנלמדו בהשתלמות. עליך לבחור אחת מבין שבע האפשרויות הבאות:

1. מערך שיעור המיישם את אחת מגישות הלמידה בחברותא בהוראת נושא לבחירתך
 2. שיעור המשלב מקור יהודי מסורתי עם סוגיה אקטואלית/חברתית
 3. פעילות המחברת בין חג או מועד בלוח השנה לתחום הדעת שלך
 4. שיעור המיישם עקרונות של דיאלוג ומחלוקת בונה מהמסורת היהודית
 5. פעילות המשלבת סיפורי משפחה ומסורת אישית בהוראה
 6. שיעור המשלב יצירתיות ואמנות בלימוד מקורות יהודיים
 7. פעילות המחברת בין טקסט יהודי מסורתי לפיתוח מיומנויות במאה ה-21
- לצד מערך השיעור המפורט, עליך לכתוב רפלקציה קצרה המתייחסת לאופן שבו יישמת את העקרונות מהקורס, לתובנות שעלו לך כמורה וכמחנכת/ת במהלך התכנון, ולאפשרויות להרחבת הרעיון בעתיד.

10% על הגשה מסודרת בהתאם להנחיות, 30% על חיבור לתכני השיעור והאופן שבו חינוך יהודי במאה ה-21 נתפס ברמה התיאורטית, 30% על ניתוח נכון של השדה החינוכי שבו מתבצעת העבודה, 30% על פיתוח מערך שיעור המשלב כלים מגוונים בהתאם להנחיות העבודה.

מפגש	תאריך	נושא	שעות
1	14/10/2026	פתיחה: "ושננתם לבניך" – אתגרי החינוך היהודי במאה ה-21	3 שעות זום
2	21/10/2026	מגוון גישות בפרשנות המקרא (רש"י, רמב"ן, אבן עזרא וגישות מודרניות) והשלכותיהן להוראה בכיתה	3 שעות זום
3	28/10/2026	מדרשי חז"ל כאמצעי להעברת ערכים ורלוונטיות לדור הדיגיטלי, גישות פדגוגיות ליישום בכיתה	3 שעות זום
4	04/11/2026	מקורות יהודיים להתייחסות אישית, "חנוך לנער על פי דרכו", יישום טיפוח הייחודיות וסגנונות למידה מגוונים	3 שעות זום
5	11/11/2026	סקירת גישות חינוכיות שונות במסורת היהודית, מתן כלים למורה לעבודה בסביבה מגוונת ורב-תרבותית	3 שעות זום
6	18/11/2026	שילוב רגש ושכל בעבודת החינוך, דרכים להנעת תלמידים ולטיפוח סקרנות ורגש חיובי בלמידה	3 שעות זום
7	25/11/2026	גישת החסידות לחינוך ויישומן בפדגוגיה דיפרנציאלית והוראה מותאמת אישית	3 שעות זום
8	02/12/2026	עיון במשנת הרמב"ם ובגישתו לחינוך ולימוד, יישומים פדגוגיים ושילוב סוגיות אמונה ומדע בראייה עכשווית	3 שעות זום
9	09/12/2026	התמודדות עם שאלות אמוניות בעולם מודרני, יצירת מרחב בטוח לדיון ושיתוף, תפקיד המורה כמנחה ומדריך	3 שעות זום

מפגש	תאריך	נושא	שעות
10	16/12/2026	לקראת חנוכה: לימוד מקורות החג, חיבור לעולם התלמידים, וכיצד לגשר על פערים בכיתה ולהאיר נקודות אור	3 שעות זום
11	23/12/2026	מבנה החשיבה ההלכתית וכיצד לטפח חשיבה מסדר גבוה בקרב תלמידים, מחלוקות בונות וניתוח טקסטים	3 שעות זום
12	30/12/2026	לימוד פרקי הקדושה והמוסר בספר ויקרא ויישומם בבניית אקלים כיתתי ערכי ומכבד	3 שעות זום
13	06/01/2027	ט"ו בשבט: לימוד מקורות על הקשר בין אדם לטבע, אחריות סביבתית ופיתוח יחידות הוראה בנושא	3 שעות זום
14	13/01/2027	מבנה המחלוקת התלמודית ויישומה לפיתוח דיאלוג ושיח בונה בכיתה, ניהול מחלוקות ענייניות	3 שעות זום
15	20/01/2027	מודל החברותא כפדגוגיה שיתופית, יישום עקרונות הלמידה המסורתית במערכת החינוך המודרנית	3 שעות זום
16	27/01/2027	מודל החברותא כפדגוגיה שיתופית, יישום עקרונות הלמידה המסורתית במערכת החינוך המודרנית	3 שעות זום
17	03/02/2027	לקראת פורים: מגילת אסתר והמורכבות של זהויות נסתרות וגלויות, התמודדות עם אתגרי זהות בכיתה	3 שעות זום
18	10/02/2027	לימוד טקסטי מוסר מזרמים שונים וכלים לטיפול מידות טובות ואקלים כיתתי חיובי	3 שעות זום

מפגש	תאריך	נושא	שעות
19	17/02/2027	חינוך לאחריות חברתית ותיקון עולם לאור מקורות יהודיים, פיתוח יוזמות חברתיות בבית הספר	3 שעות זום
20	24/02/2027	לקראת פסח: חינוך לחירות מחשבתית, יציאה ממצרים, כלים להוראת ההגדה ותכנים לליל הסדר	3 שעות זום
21	03/03/2027	לקראת יום השואה: גישות להוראת השואה, התמודדות עם שאלות קשות, יצירת משמעות ותקווה בהוראת טראומה	4 שעות זום
22	10/03/2027	לקראת יום הזיכרון והעצמאות: חיבור בין ערכי היהדות לערכים אזרחיים ודמוקרטיים במערכת החינוך	4 שעות זום
23	17/03/2027	לקראת שבועות: האיזון בין מסורת לחדשנות בחינוך היהודי, חידוש ומסירה	4 שעות זום
24	24/03/2027	מבנה ספרות השו"ת ויישומו בפיתוח מיומנויות מענה לשאלות מורכבות של תלמידים	4 שעות זום
25	14/04/2027	גישות יהודיות להכלה ושילוב, מקורות הלכתיים והגותיים ליחס לשונות, פדגוגיה מותאמת ומכילה	4 שעות זום
26	21/04/2027	לקראת שבועות: מתן תורה וקבלת התורה, האיזון בין מסורת לחדשנות בחינוך, יצירת חוויית לימוד משמעותית	4 שעות זום
27	28/04/2027	גישות יהודיות להערכה ושיפוט, פיתוח כלי הערכה המשקפים ערכים יהודיים והוליסטיים	4 שעות זום

מפגש	תאריך	נושא	שעות
28	05/05/2027	מקורות יהודיים לאמנות ההקשבה והשיחה, כלים לניהול שיחות אישיות ומשמעותיות עם תלמידים	4 שעות זום
29	12/05/2027	גישתו הפרשנית של הרמב"ן כמודל לפיתוח למידה רב-שכבתית ומעמיקה, שילוב רוחניות בהוראה	4 שעות זום
30	19/05/2027	גישות יהודיות לניהול, סמכות, והנהגה ויישומן לניהול כיתה מיטבי בסביבה רגישת תרבות	4 שעות זום
31	26/05/2027	משנתו של רבי יהודה הנשיא כמודל לארגון וסידור חומרי למידה ותכניות לימודים	4 שעות זום
32	02/06/2027	לקראת ימי בין המצרים: כלים להתמודדות עם משברים, שחיקה ואתגרים בעבודת ההוראה והחינוך	4 שעות זום
33	09/06/2027	משנתו החינוכית של הרב קוק, וכלים לשיחה אישית ומשמעותית עם תלמידים	4 שעות זום
34	16/06/2027	תפקידי הורים ומורים במסורת ישראל ופיתוח שותפויות חינוכיות משמעותיות	4 שעות זום
35	23/06/2027	תיקון עולם: תפקיד החינוך בהיבט רוחני-חברתי	4 שעות זום

אידלשטיין, א' (2011). מה בין "תרבות ישראל" ל"מחשבת ישראל": על הוראת מקורות יהדות בחינוך הממלכתי. החינוך וסביבו: שנתון סמינר הקיבוצים, לג, 299–307.

בירנבוים, י' (2015). חמישה סגנונות הוראה במחשבת ישראל. בין השמשות – יהדות ישראלית – חינוך ויצירה, ב, 29–39.

ברונשטיין-הרמן, ח' (2002). שבר בת עמי: ספר עזר להוראת קורות חורבן יהדות אירופה. המחברת.

גולדברג, ז"נ, לנדסברג, נ', לרנר, י' ובית הוראה – אריאל (2005). שו"ת בנין אריאל: פסקי הלכה למעשה (מהד' רייזמן). אריאל – מפעלי תורה, יהדות וחברה בישראל.

גלפז-פלר, פ' (2006). ויולד: יחסי הורים וילדים בסיפור ובחוק המקראי. כרמל.

ירחי, ר' (2005). למודי היהדות במבחן ההוראה האפיסטמית. אקדמון.

כהן, י' (1996). מחשבת ישראל לשם חינוך: האם המסורת היהודית ניתנת ל"תרגום"? עיצוב ושיקום (קובץ בעריכת צבי לם).

לנדסברג, נ' ובית הוראה – אריאל (1997). פניני הוראה: פסקי דין והוראות הלכה למעשה כפי שנפסקו ע"י בית ההוראה של מוסדות אריאל בירושלים. אריאל – מפעלי תורה, יהדות וחברה בישראל.

פרנקל, מ' (1996). מקומם של תכני הוראה בתנ"ך בחינוך הומניסטי. יהדות והומניזם; סוגיות בהשתלמות מורים, ו, 96–102.

קצין, א' (2011). הוראת מקצועות יהדות: ממצאי סקר על סטודנטים-מורים המלמדים בבתי ספר תיכוניים ממלכתיים. החינוך וסביבו: שנתון סמינר הקיבוצים.

קצין, א' (2018). "כדאי" ו"ראוי" להיות מורה: דרוש חזון לתוכניות להכשרת מורים להוראת מקרא ותרבות ישראל. החינוך וסביבו: שנתון סמינר הקיבוצים.

רביב, ד' (2014). פיתוח חשיבה בלימוד מקצועות היהדות – חלק ד: לכידות. אורשת.

שוורץ, ד' (2022). מהגנה למיומנות: טקסטים כמקור להוראת מחשבת ישראל ולתוכניותיה בחינוך הדתי הלאומי העל-יסודי (1971-1952). ציונות דתית: היסטוריה, רעיון, חברה.